

Regionalni
**BIOTEHNOLOŠKA
ISTRAŽIVANJA I RAZVOJ**
Brodsko-p

Primljeno: 08.12.2025.		
Klasifikacijska oznaka:	Ustrojstvena jed.	
024-01/25-01/125	04-01	
Urudžbeni broj:	Prilozi	Vrijednost
25-1	0	0,00

PROGRAM RADA I FINANCIJSKI PLAN ZA 2026. GODINU

Regionalnog centra za biotehnološka istraživanja i
razvoj Brodsko-posavske županije d.o.o.

Izrada Programa rada Regionalnog centra za biotehnoška istraživanja i razvoj Brodsko-posavske županije d.o.o. predstavlja temeljni dokument koji usmjerava djelovanje Centra u nadolazećem razdoblju. Njegova je svrha osigurati jasno definirane ciljeve, aktivnosti i prioritete koji će doprinijeti razvoju biotehnoških kapaciteta županije, unapređenju poljoprivredne proizvodnje te jačanju istraživačke i stručne potpore lokalnoj zajednici.

1. UVOD

Regionalni centar osnovan je s namjerom da postane ključna razvojna institucija u području biotehnologije i primijenjenih znanosti, posebno onih koje su usko povezane s poljoprivredom, održivim korištenjem prirodnih resursa i razvojem novih tehnoloških rješenja. Tijekom godina Centar je razvio stručne i laboratorijske kapacitete koji omogućuju provođenje suvremenih analiza, istraživanja i edukativnih aktivnosti, čime doprinosi podizanju kvalitete i konkurentnosti lokalne poljoprivredne proizvodnje.

Važnost Regionalnog centra za Brodsko-posavsku županiju i lokalne poljoprivrednike iznimno je velika. Poljoprivreda je jedno od temeljnih gospodarskih područja županije, a Centar pruža ključnu podršku kroz stručne analize tla, biljnog materijala, stočne hrane i proizvoda kao i savjetodavne usluge. Time Centar omogućuje poljoprivrednicima donošenje informiranih odluka, unapređuje produktivnost i sigurnost proizvodnje te povećava konkurentnost na tržištu. Osim toga, Centar jača otpornost lokalne poljoprivrede na klimatske promjene i tržišne izazove kroz primjenu novih biotehnoških rješenja, edukaciju i prijenos znanja.

Misija Centra je pružiti znanstvenu i tehničku podršku poljoprivrednicima, proizvođačima hrane, lokalnim institucijama i gospodarstvu kroz stručne analize, istraživanja, prijenos znanja i inovativne biotehnoške usluge. Vizija Centra je postati vodeća regionalna institucija prepoznata po izvrsnosti u biotehnoškim istraživanjima, razvoju održivih rješenja i poticanju inovacija koje pridonose gospodarskom napretku Brodsko-posavske županije.

Program rada stoga je izrađen s ciljem usklađivanja planiranih aktivnosti s potrebama zajednice, strateškim razvojnim dokumentima županije te aktualnim izazovima u biotehnoškom i poljoprivrednom sektoru. On predstavlja osnovu za organizaciju rada, praćenje rezultata i ostvarivanje misije i vizije Centra u razdoblju koje je pred nama.

1.1. Ciljevi i prioritete rada Regionalnog centra za biotehnoška istraživanja i razvoj BPŽ d.o.o.

Ciljevi i prioritete Centra proizlaze iz njegove misije i vizije, potreba lokalnog poljoprivrednog sektora, strateških dokumenata Brodsko-posavske županije te aktualnih izazova u području biotehnologije, sigurnosti hrane i održivog gospodarstva. U razdoblju na koje se odnosi ovaj Program rada, Centar će usmjeriti aktivnosti na sljedeće ključne ciljeve:

Unaprjeđenje laboratorijskih i analitičkih usluga

- modernizacija i redovito održavanje laboratorijske opreme
- povećanje broja dostupnih analiza tla, biljnog materijala, hrane i stočne hrane
- praćenje novih standarda i akreditacijskih procedura
- skraćivanje vremena izrade nalaza radi učinkovitije podrške korisnicima

Jačanje stručne podrške poljoprivrednicima

- proširenje savjetodavnih usluga u području zaštite bilja, gojidbe i tehnologije uzgoja
- analiza ekonomičnosti i optimizacije proizvodnje
- pomoć poljoprivrednicima u prilagodbi klimatskim promjenama i uvođenju novih tehnologija
- suradnja s OPG-ovima, proizvođačkim organizacijama i lokalnim gospodarstvenicima

Razvoj i provedba istraživačkih i inovacijskih projekata

- prijava na nacionalne i EU natječaje
- suradnja sa sveučilištima i znanstvenim institucijama
- razvoj novih biotehnoških rješenja primjenjivih u poljoprivredi, zaštiti okoliša i proizvodnji hrane
- popularizacija rezultata istraživanja kroz stručne publikacije i radionice

Edukacija, transfer znanja i stručna suradnja

- organizacija stručnih radionica, terenskih demonstracija i seminara
- izrada edukativnih materijala za poljoprivrednike i učenike strukovnih škola
- razvoj programa cjeloživotnog učenja
- povezivanje s regionalnim i nacionalnim institucijama radi stvaranja znanstveno-stručne mreže

Unaprjeđenje interne organizacije i poslovanja

- podizanje učinkovitosti rada i optimizacija resursa
- jačanje stručnih kompetencija zaposlenika kroz dodatne edukacije
- digitalizacija procesa i uspostava sustava za praćenje rezultata i pokazatelja uspješnosti
- jačanje vidljivosti Centra kroz komunikacijske aktivnosti

2. ORGANIZACIJA RADA REGIONALNOG CENTRA

Organizacija rada Regionalnog centra za biotehnoška istraživanja i razvoj Brodsko-posavske županije d.o.o. temelji se na učinkovitoj podjeli poslova, jasno definiranim odgovornostima te međusobnoj koordinaciji stručnih i administrativnih cjelina. Cilj organizacijskog ustroja jest osigurati kvalitetno, pravovremeno i stručno obavljanje svih aktivnosti koje proizlaze iz djelatnosti Centra, kao i omogućiti fleksibilnost i prilagodljivost u provedbi novih projekata i stručnih zahtjeva korisnika.

2.1. Upravljačka struktura

Centrom upravlja:

- Direktor, koji odgovara za poslovanje, strateško planiranje, financijsko upravljanje, provedbu Programa rada i donošenje operativnih odluka.
- Nadzorni odbor, koji nadzire zakonitost rada, donosi strateške odluke i odobrava ključne dokumente, uključujući Program rada.

Direktor koordinira sve organizacijske jedinice, prati realizaciju planiranih aktivnosti i osigurava da rad Centra bude u skladu sa zakonskim propisima, internim aktima te strateškim dokumentima Brodsko-posavske županije.

2.2. Organizacijske jedinice

Rad Centra organiziran je kroz nekoliko funkcionalnih cjelina, koje zajednički osiguravaju provedbu laboratorijskih, istraživačkih, savjetodavnih i administrativnih usluga.

Istraživanje i razvoj

- Primarni fokus je na biotehnologiji, posebno in vitro razmnožavanju biljaka, što omogućava proizvodnju zdravih, bez-virusnih presadnica
- Razvoj podloga za razne vrste: povrće, ukrasno bilje, ljekovito i začinsko bilje, voće.
- Laboratoriji centra: uključuju laboratorij za analizu tla odnosno laboratorij za analizu poljoprivrednih proizvoda i organskog gnojiva
- Suradnja sa znanstvenim institucijama: Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Poljoprivredni institut Osijek, HAPIH i drugi
- Pisanje stručnih i znanstvenih radova temeljem prikupljenih podataka

Proizvodnja

- Centar proizvodi sadni materijal (presadnice) biljnih vrsta
- Koristimo in vitro tehnologiju za bobičasto voće te druge vrste
- Također koristimo konvencionalnu proizvodnju sadnog materijala

Savjetovanje

- Odjel savjetovanja nudi stručne savjete poljoprivrednim proizvođačima kao i individualne konzultacije te rad s grupama
- Pružamo praktične instrukcije i demonstracije novih tehnologija i tehnika upravljanja poljoprivrednom proizvodnjom.
- Prenosimo znanje i vještine potrebne za primjenu novih tehnologija (in vitro, hidroponski uzgoj)
- Stručni savjeti u području gnojidbe tla

Edukacija

- Centar organizira predavanja i radionice za poljoprivrednike o novim tehnologijama i problemima s kojima se suočavaju
- Edukativna uloga uključuje podizanje svijesti o “znanstvenom pristupu” u proizvodnji: ne samo klasično uzgajanje, nego primjena biotehnologije
- Edukacija je usmjerena i na mlade znanstvenike / poljoprivrednike – razvoj istraživačkog potencijala centra.

2.3. Koordinacija i način rada

Rad Centra temelji se na redovitim koordinacijama između organizacijskih jedinica te na jasnom protoku informacija. Suradnja se ostvaruje kroz:

- tjedne operativne sastanke i usklađivanje aktivnosti
- planiranje laboratorijskih kapaciteta i rasporeda analiza
- zajedničku pripremu projektnih prijava i stručnih materijala
- korištenje digitalnih alata za upravljanje dokumentacijom i komunikaciju

2.4. Uskladenost s propisima i standardima kvalitete

Centar djeluje u skladu s relevantnim zakonima u području biotehnologije, sigurnosti, kemijskih analiza i poslovanja trgovačkih društava. Poseban naglasak stavlja se na:

- poštivanje laboratorijskih normi i standarda
- osiguranje kvalitete i sljedivosti rezultata
- zaštitu na radu
- zaštitu okoliša i odgovorno upravljanje otpadom
- zaštitu osobnih podataka i povjerljivosti uzoraka

2.5. Razvoj kadrova

Centar kontinuirano ulaže u profesionalni razvoj djelatnika kroz:

- stručne seminare i edukacije
- usavršavanje laboratorijskih vještina
- sudjelovanje na konferencijama i savjetovanjima
- stjecanje dodatnih certifikata i kompetencija

Ovaj pristup osigurava visoku razinu stručnosti, kvalitetu usluga i sposobnost Centra da odgovori na nove izazove i potrebe lokalne zajednice.

3. PLANIRANE AKTIVNOSTI PO ODJELIMA

3.1. Odjel za biljnu proizvodnju

Odjel za biljnu proizvodnju jedan je od temeljnih stručnih odjela Regionalnog centra te obuhvaća aktivnosti vezane uz laboratorijski uzgoj biljnog materijala (in vitro), istraživanje tehnologija proizvodnje i pružanje stručne podrške poljoprivrednim proizvođačima. Ključni segment rada Odjela je laboratorij za in vitro razmnožavanje, čija uloga postaje sve značajnija s obzirom na rastuću potražnju za kvalitetnim, zdravstveno ispravnim i genetski homogenim sadnim materijalom.

3.1.1. Laboratorij za in vitro razmnožavanje

U nadolazećem planskom razdoblju laboratorij će svoje aktivnosti usmjeriti na:

- povećanje kapaciteta za proizvodnju sadnog materijala
- razvoj i optimizaciju protokola mikropropagacije
- proširenje broja biljnih vrsta dostupnih za komercijalnu i istraživačku proizvodnju
- jačanje suradnje s lokalnim OPG-ovima, rasadnicima i proizvođačima
- osiguranje visoke razine kvalitete biljnog materijala

3.1.2. Proizvodnja sadnog materijala bobičastog voća (prioritet)

Budući da potražnja za bobičastim voćem raste na nacionalnoj i međunarodnoj razini, a Brodsko-posavska županija ima značajan potencijal za razvoj ove proizvodnje, Centar planira intenzivirati in vitro razmnožavanje sljedećih kultura:

- borovnica (*Vaccinium* spp.)
- malina (*Rubus* spp.)
- kupina (*Rubus fruticosus*)
- jagoda (*Fragaria × ananassa*) – posebno certificirani bezvirusni materijal
- aronija (*Aronia melanocarpa*)
- ribiz (crni, crveni i bijeli – *Ribes* spp.)

Fokus će biti na proizvodnji:

1. Bezvirusnog i patogeno čistog sadnog materijala
2. Genetski uniformnih biljaka, pogodnih za komercijalne nasade
3. Sadnica visoke vitalnosti, spremnih za adaptaciju u uvjetima aklimatizacije

3.1.3. Proces proizvodnje i očekivani rezultati

Planirane aktivnosti uključuju:

- uspostavu i čuvanje matičnih kultura za svaku vrstu
- multiplikaciju biljaka kroz faze inicijacije, proliferacije i elongacije
- regeneraciju i zakorjenjivanje biljaka
- aklimatizaciju sadnica u kontroliranim uvjetima plastenika

- pripremu sadnog materijala za distribuciju proizvođačima

Očekivani rezultati:

- značajan porast broja proizvedenih sadnica bobičastog voća
- povećanje dostupnosti kvalitetnog sadnog materijala na lokalnom tržištu
- osnaživanje lokalnih proizvođača i rasadnika
- jačanje konkurentnosti županije u segmentu jagodičastog voća

3.1.4. Suradnja s proizvođačima i stručne aktivnosti

Odjel će u planiranom razdoblju:

- provoditi savjetovanja o izboru sorti, tehnologiji sadnje i njege
- pružati podršku kod podizanja novih nasada
- organizirati radionice o mikropropagaciji i aklimatizaciji biljaka
- surađivati s obrazovnim institucijama radi popularizacije biotehnologije u poljoprivredi

Količine navedenih kultura koje će Regionalni centar u 2026. godini proizvesti u *in vitro* laboratoriju su

Rb.	Biljna vrsta	Sorta	Količina
1.	Kupina	Boysen, Thornfree, Chester, lochness, Navaho	7.000
2.	Sibirska borovnica	Boreal Beast, Boreal Beauty, Boreal Blizzard, Aurora, Honeybee	10.000
3.	Aronija	Nero, Viking	4.000
4.	Jamlina		5.000
5.	Stevia	Rebaudiana	2.000
6.	Malina	Vilamet, AutumnBliss, Meeker, Polka, Polana, Sugana	10.000
7.	Paulowniae	RBTC-15	5.000
8.	Fotinia	Red robin	4.000
9.	Lovor višnja	Prunus laurocerasus „Rotundifolia“, Novita	4.000
10.	Dud		4.000
11.	Kalina		3.000
12.	Hortenzija		1.000

13.	Kajsija		5.000
14.	Trešnja		5.000
15.	Šljiva		5.000
16.	Ruža		3.000
17.	Ukrasni brijest		5.000
18.	Leylandii		6.000
19.	Ljekovito i aromatično bilje	Lavanda, Aloe Vera, Vrijesak, Matičnjak	2.000
20.	Jagoda		5.000
21.	Tayberry		3.000
22.	Kivi	Samooplodni Jenny	3.000
UKUPNO			101.000

3.1.5. Uvođenje novih biljnih vrsta u in vitro proizvodnju

U sljedećoj godini Centar planira proširiti spektar biljnih vrsta koje se razmnožavaju in vitro, s ciljem diversifikacije proizvodnje, jačanja tržišne konkurentnosti i odgovora na rastuću potražnju za kvalitetnim sadnim materijalom. Uvođenje novih vrsta dodatno će ojačati poziciju Centra kao regionalnog lidera u mikropropagaciji i omogućiti poljoprivrednicima pristup visokokvalitetnim, zdravstveno ispravnim biljkama.

Proširenje planiranog asortimana obuhvaća sljedeće skupine kultura:

Ljekovite i aromatične biljne vrste

Ljekovito bilje ima sve veći tržišni potencijal, a mnoge vrste imaju dokazane in vitro protokole koji omogućuju brzu i pouzdanu proizvodnju.

Planirane vrste:

- **Matičnjak (Melissa officinalis)** – koristi se u farmaciji i prehrani
- **Aloe vera** – raste sporo u prirodi, in vitro omogućuje masovnu proizvodnju
- **Vrijesak / Vrisak (Thymus vulgaris)** – aromatična vrsta s jakim tržišnim trendom

3.1.6. Voćne vrste od gospodarskog interesa

Osim bobičastog voća, tržište sve više traži i sadni materijal određenih voćnih vrsta koje se mogu uspješno razmnožavati in vitro.

- Šljiva (*Prunus domestica*) – uzgoj bezvirusnih podloga i sorti
- Trešnja i višnja (*Prunus avium* / *Prunus cerasus*) – podloge i visokokvalitetne sorte
- Kajsija

3.1.7. Šumske i ukrasne vrste

In vitro razmnožavanje sve se više koristi i u šumarstvu te urbanom krajobraznom uređenju.

Planirane vrste:

- Ukrasni brijest otporniji na holandsku bolest (*Ulmus spp.*)
- *Cupressocyparis Leylandii* – popularna vrsta za komercijalne rasadnike

3.1.8. Zaključak

Uvođenje novih biljnih vrsta omogućit će Centru:

- širenje ponude za poljoprivrednike,
- jačanje tržišne pozicije,
- veće korištenje postojećih laboratorijskih kapaciteta,
- razvoj novih istraživačkih i komercijalnih projekata.

4. ODJEL ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ

Odjel za istraživanje i razvoj predstavlja ključnu stručnu i analitičku jedinicu Centra, odgovornu za provedbu laboratorijskih analiza, razvoj novih metoda, istraživačkih projekata te prikupljanje i interpretaciju podataka od značaja za poljoprivredu Brodsko-posavske županije. Najvažniji segment rada Odjela je ovlaštenu laboratorij za analizu tla, jedini takve vrste na području županije, čija dostupnost lokalnim poljoprivrednicima ima iznimnu gospodarsku, agronomsku i ekološku vrijednost.

4.1. Laboratorij za analizu tla - jedini ovlaštenu laboratorij u Brodsko-posavskoj županiji

Laboratorij Centra jedina je specijalizirana ovlaštena ustanova u Brodsko-posavskoj županiji koja provodi cjelovite analize tla u skladu s propisanim metodama i standardima. Ova činjenica čini ga ključnom infrastrukturom za razvoj moderne, održive i konkurentne poljoprivrede na području županije.

Važnost analize tla za poljoprivrednike

Redovita analiza tla temelj je stručne i ekonomski učinkovite poljoprivredne proizvodnje. Ona omogućuje:

- optimalno planiranje gnojidbe i izbjegavanje nepotrebnih troškova
- očuvanje plodnosti tla i dugoročne produktivnosti zemljišta
- prepoznavanje problema u hranidbi biljaka prije pojave gubitaka u prinosu
- racionalnu i održivu upotrebu mineralnih i organskih gnojiva
- usklađenost s propisima u okviru izgradnje novih nasada te korištenja mjera ruralnog razvoja
- povećanje kvalitete i stabilnosti prinosa

Dostupnost ovakve usluge u lokalnoj zajednici iznimno je važna jer poljoprivrednicima omogućuje brzu, povoljnu i stručnu analizu bez potrebe slanja uzoraka u udaljene laboratorije, što skraćuje vrijeme čekanja i povećava učinkovitost upravljanja proizvodnjom.

4.2. Analiza stajnjaka i gnojnice

Osim analize tla, laboratorij provodi i analize stajnjaka i gnojnice koje su sve važniji dio cjelovitog upravljanja hranivima na gospodarstvima.

Ove analize omogućuju poljoprivrednicima:

- precizno određivanje količine dušika, fosfora, kalija i drugih hraniva
- pravilno planiranje primjene organskih gnojiva
- smanjenje rizika od prekomjerne gnojidbe i ispiranja hraniva u tlo i vode
- usklađenost sa zakonskim zahtjevima i nitratnom direktivom
- smanjenje troškova kupovine mineralnih gnojiva

U kombinaciji s analizom tla, ove usluge daju poljoprivrednicima kompletan uvid u stanje hraniva na gospodarstvu, čime se osigurava održiva i ekonomski isplativa proizvodnja.

4.3. Istraživačke i razvojne aktivnosti laboratorija

U planiranom razdoblju Odjel će nastaviti razvijati i unapređivati svoje istraživačke kapacitete kroz:

- razvoj novih analitičkih metoda (mikrobiološke analize tla, ispitivanje organske tvari, pH dinamike)
- sudjelovanje u nacionalnim i međunarodnim projektima vezanim uz tlo, održivu proizvodnju i zaštitu okoliša
- prikupljanje i obradu dugoročnih podataka o plodnosti tala u županiji
- izradu stručnih preporuka i publikacija za poljoprivrednike
- suradnju s fakultetima, institutima i savjetodavnim službama

4.4. Podrška poljoprivrednicima i terenske aktivnosti

Odjel će aktivno raditi na približavanju laboratorijskih usluga korisnicima kroz:

- terenska savjetovanja i uzorkovanje tla na gospodarstvima
- izradu individualiziranih preporuka gnojidbe
- edukacije o pravilnom uzorkovanju tla i organskih gnojiva
- radionice o održivoj uporabi hraniva i poboljšanju kvalitete tla
- sudjelovanje u lokalnim manifestacijama i stručnim skupovima

4.5. Očekivani rezultati u sljedećem planskom razdoblju

- povećan broj analiza tla i organskih gnojiva
- veća uključenost poljoprivrednika u planiranje gnojidbe temeljem laboratorijskih nalaza
- poboljšanje plodnosti tala u županiji
- smanjenje troškova proizvodnje na gospodarstvima
- jačanje uloge Centra kao referentne institucije za poljoprivrednu analitiku

4.6. Projekt Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima na području Brodsko-posavske županije

I u narednoj godini Centar planira u suradnji s Brodsko-posavskom županijom i općinama provoditi ovaj hvalevrijedan projekt.

Cilj: Unaprijediti gospodarenje zemljištem i povećati održivost poljoprivredne proizvodnje kroz sustavnu analizu tla.

Aktivnost obuhvaća uzorkovanje tla, laboratorijsku analizu ključnih kemijskih i fizikalnih svojstava te pružanje stručnih preporuka za optimalnu gnojidbu i poboljšanje tla.

Planirane aktivnosti:

- Edukacija i savjetovanje poljoprivrednika.
- Uzorkovanje i analiza tla (pH, humus, NPK, mikroelementi).
- Izrada izvještaja s preporukama.
- Praćenje učinaka primijenjenih mjera.

Očekivani rezultati:

- Bolja informiranost poljoprivrednika o plodnosti tla.
- Optimizacija gnojidbe i smanjenje troškova.
- Povećanje prinosa i očuvanje tla.

4.7. Operacija 31.04 – Upotreba stajskog gnoja na oraničnim površinama

Regionalni centar za biotehnoška istraživanja i razvoj Brodsko-posavske županije d.o.o. prepoznaje važnost operacije 31.04. kao ključne mjere Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) koja potiče održivo i učinkovito upravljanje organskim gnojivima u poljoprivredi. S obzirom na jedinstvenu ulogu Centra kao ovlaštenog laboratorija za analize tla te analize stajnjaka i gnojnice, Centar će u nadolazećoj godini aktivno podržavati poljoprivrednike u ispunjavanju zahtjeva operacije 31.04.

4.8. Ciljevi aktivnosti u okviru operacije 31.04

1. Omogućiti poljoprivrednicima Brodsko-posavske županije pristup stručnim analizama tla, stajnjaka i gnojnice.
2. Osigurati pripremu stručnih preporuka za optimalnu i održivu gnojidbu.
3. Promicati korištenje organskih gnojiva u skladu sa zakonskim i ekološkim standardima.
4. Edukacijom i savjetovanjem povećati svijest o racionalnoj uporabi hraniva i očuvanju plodnosti tla.

4.9. Planirane laboratorijske aktivnosti

Centar planira sljedeće aktivnosti u okviru laboratorijskih analiza:

- **Analiza tla**
 - određivanje pH, humusa, makro- i mikrohraniva
 - savjetodavno izvješće s preporukama gnojidbe
 - mogućnost periodičnog praćenja tla na gospodarstvima
- **Analiza stajnjaka i gnojnice**
 - određivanje sadržaja dušika, fosfora, kalija i vlage
 - savjetovanje o optimalnoj količini primjene na oraničnim površinama
 - podrška u ispunjavanju zahtjeva operacije 31.04

- **Priprema planova gnojidbe**
 - na temelju rezultata laboratorijskih analiza
 - izrada individualiziranih preporuka za svako gospodarstvo
 - integracija podataka u nacionalni sustav za kontrolu ekoshema

4.1.1. Edukacija i savjetodavne aktivnosti

Centar će provoditi edukativne i savjetodavne aktivnosti kako bi poljoprivrednici mogli optimalno sudjelovati u operaciji 31.04:

- Radionice i seminari o pravilnom uzorkovanju tla i stajnjaka/gnojnice
- Savjetodavna podrška na terenu – posjete gospodarstvima i izrada plana gnojidbe
- Distribucija informativnih materijala o pravilnoj primjeni organskih gnojiva i ekološkim standardima
- Webinar / digitalne edukacije za veći broj korisnika, osobito za manje proizvođače

Za uspješnu provedbu operacije 31.04 Centar će:

- surađivati s lokalnim OPG-ovima i proizvođačkim organizacijama
- koordinirati s Agencijom za plaćanja u poljoprivredi radi pravilne dokumentacije i izvještavanja
- povezati se sa stručnim službama i savjetodavnim centrima kako bi poljoprivrednici imali potpunu podršku

4.1.2. Očekivani rezultati

- povećan broj poljoprivrednika koji koriste laboratorijske usluge Centra za analize tla i stajnjaka/gnojnice
- točne i stručne preporuke gnojidbe za gospodarstva u županiji
- povećana ekološka i ekonomska održivost poljoprivredne proizvodnje
- jačanje uloge Centra kao referentne institucije i jedinog ovlaštenog laboratorija u županiji
- veća svijest i primjena održivih praksi među lokalnim proizvođačima

4.1.3. Analiza aflatoksina B1, B2, G1 i G2

Aflatoksini su mikotoksini koje proizvode gljive roda *Aspergillus*, a mogu se pojaviti u kukuruzu, soji, sjemenkama, orašastim plodovima i drugim stočarskim hranivima. Među njima, B1, B2, G1 i G2 smatraju se najopasnijima zbog svoje toksičnosti i kancerogenog djelovanja. Njihova prisutnost u hrani za životinje može ozbiljno ugroziti zdravlje stoke, smanjiti proizvodnju mlijeka i mesa te ugroziti sigurnost hrane za ljude.

Regionalni centar za biotehnoška istraživanja i razvoj BPŽ d.o.o. pruža laboratorijsku analizu aflatoksina B1, B2, G1 i G2, čime lokalnim stočarima omogućuje pravovremenu detekciju i kontrolu ove opasnosti.

4.1.4. Važnost analize aflatoksina za stočare

1. **Zaštita zdravlja stoke**
 - Aflatoksini uzrokuju smanjenje imuniteta, probleme s jetrom, niže prinose mlijeka i mesa.
 - Pravovremenom analizom stočari mogu spriječiti masovna trovanja i gubitke u proizvodnji.
2. **Sigurnost hrane za ljude**
 - Mliječni proizvodi i meso mogu sadržavati tragove aflatoksina prenesene iz hrane životinja.
 - Analiza omogućuje sprječavanje kontaminacije i osiguranje sigurnih proizvoda na tržištu.
3. **Ekonomija i održivost proizvodnje**
 - Pravovremenim otkrivanjem kontaminiranog hraniva poljoprivrednici mogu smanjiti gubitke i planirati nabavu ili preradu stočne hrane.
 - Sprječavanje širenja mikotoksina doprinosi stabilnijem i profitabilnijem stočarskom gospodarstvu u županiji.

Dostupnost usluge i prednosti za lokalne stočare

- Centar je jedina institucija u Brodsko-posavskoj županiji koja provodi analizu aflatoksina u hranivima.
- Stočne farme i lokalni proizvođači imaju pristup laboratorijskim uslugama bez potrebe slanja uzoraka u udaljene centre, što smanjuje vrijeme čekanja i troškove.
- Laboratorijske metode su usklađene s EU standardima i omogućuju točne i pouzdane rezultate za operativne odluke.

4.1.5. Problematična područja i rizici

1. Kukuruz i soja – najčešći izvor aflatoksina u stočarskoj proizvodnji.
2. Uvjeti skladištenja – visoka vlažnost i temperature potiču rast gljivica *Aspergillus*.
3. Klimatske promjene – sve toplija i sušnija ljeta povećavaju rizik od kontaminacije.
4. Nepravovremeno testiranje – bez redovne analize, kontaminirano hranivo može biti uneseno u prehranu stoke, što dovodi do ekonomskih i zdravstvenih gubitaka.

4.1.6. Planirane aktivnosti Centra u narednom razdoblju

1. Redovne analize stočne hrane – uzorkovanje kukuruza, soje, silaže, koncentrata

2. Savjetovanje stočara – preporuke za skladištenje, obradu i odabir hraniva.
3. Edukacija i radionice – podizanje svijesti o mikotoksinima, sigurnoj prehrani stoke i prevenciji.
4. Izrada stručnih izvještaja i preporuka – individualni planovi za smanjenje rizika od aflatoksina u gospodarstvima.

4.1.7. Očekivani rezultati

- pravovremeno otkrivanje kontaminiranih uzoraka i smanjenje rizika za stoku i ljudsku prehranu
- povećanje sigurnosti i kvalitete stočne hrane u županiji
- jačanje stručne uloge Centra kao referentne institucije za mikotoksine
- povećanje dostupnosti ključnih laboratorijskih usluga za lokalne stočare

5. ODJEL ZA SAVJETOVANJE I EDUKACIJU

Odjel za savjetovanje i edukaciju predstavlja ključnu vezu između Centra i poljoprivrednika Brodsko-posavske županije. Cilj Odjela je pružiti stručnu podršku u primjeni biotehnoških metoda, održive poljoprivrede i pravilne upotrebe gnojiva, stočne hrane te certificiranog sadnog materijala. Također, Odjel koordinira stručna predavanja, radionice i sudjelovanje na nacionalnim i međunarodnim kongresima, čime doprinosi kontinuiranom unaprjeđenju znanja lokalnih proizvođača i jačanju stručnog profila Centra.

5.1. Savjetodavne aktivnosti za poljoprivrednike

Odjel pruža kompletnu stručnu podršku poljoprivrednicima u sljedećim područjima:

1. **Biljna proizvodnja**
 - savjetovanje o izboru sorti i podloga za bobičasto voće i druge biljne kulture
 - preporuke za in vitro proizvodnju sadnog materijala
 - optimizacija tehnologije proizvodnje i zaštite biljaka
2. **Stočarska proizvodnja**
 - preporuke za hranidbu stoke temeljene na rezultatima analiza tla, stajnjaka i gnojnice
 - smanjenje rizika od mikotoksina (aflatoksini B1, B2, G1, G2) u hranivima
 - optimizacija troškova i povećanje učinkovitosti proizvodnje
3. **Ekološka i održiva poljoprivreda**
 - edukacija o operaciji 31.04 i pravilnoj uporabi stajskog gnoja
 - savjetodavna podrška za sudjelovanje u eko shemama i poticajima EU
 - preporuke za očuvanje plodnosti tla i racionalnu upotrebu hraniva
4. **Priprema dokumentacije i planova**
 - izrada individualnih planova gnojidbe
 - interpretacija laboratorijskih nalaza i preporuka
 - pomoć u pripremi za kontrole i subvencije

5.2. Edukativne aktivnosti i radionice

Odjel planira organizirati niz edukativnih aktivnosti u nadolazećem razdoblju:

- Radionice na terenu – demonstracija tehnologija sadnje, gnojidbe i zaštite biljaka
- Stručni seminari u Centru – interpretacija laboratorijskih analiza i primjena rezultata u praksi
- Webinar i online edukacije – za manja gospodarstva i udaljene korisnike
- Publikacije i informativni materijali – vodiči i preporuke za poljoprivrednike

5.3. Sudjelovanje na kongresima i stručnim skupovima

Odjel aktivno prati nacionalne i međunarodne trendove u poljoprivredi i biotehnologiji. U nadolazećoj godini planira sudjelovanje na sljedećim kongresima i stručnim događanjima:

1. 21. Međunarodni i 61. hrvatski simpozij agronoma – prezentacija rezultata istraživanja i laboratorijskih analiza
2. Međunarodni kongres o kvaliteti i sigurnosti hrane – razmjena iskustava i nove metode detekcije aflatoksina
3. Regionalne konferencije o održivoj poljoprivredi i eko shemama – umrežavanje s OPG-ovima i savjetodavnim službama
4. Stručni seminari o inovacijama u biljnim i stočarskim tehnologijama, Inovacije i agrobiznis – upoznavanje s novim protokolima i tehnologijama

Cilj sudjelovanja na kongresima:

- unaprjeđenje stručnog znanja zaposlenika Centra
- predstavljanje postignuća Centra lokalnoj i međunarodnoj zajednici
- jačanje suradnje s partnerima i potencijalnim investitorima
- prijenos stečenih znanja i iskustava lokalnim poljoprivrednicima kroz radionice i savjetovanja

5.4. Suradnja sa Sveučilištem u Slavonskom Brodu

Centar će u nadolazećoj godini intenzivirati suradnju sa Sveučilištem u Slavonskom Brodu u području:

- zajedničkih istraživačkih projekata i pilot studija na lokalnim poljoprivrednim gospodarstvima
- razvoja edukativnih programa za studente i poljoprivrednike
- prijenosa znanja i novih tehnologija iz akademske zajednice u praktičnu primjenu
- organizacije stručnih seminara, radionica i terenskih vježbi s ciljem podizanja stručne kompetencije lokalnih proizvođača
- mentorstva i praktične nastave za studente poljoprivrednih i biotehnoških smjerova

Ova suradnja dodatno osnažuje kompetencije Centra, omogućuje pristup novim znanstvenim saznanjima i tehnologijama te doprinosi razvoju lokalne zajednice kroz inovativne poljoprivredne prakse.

5.5. Očekivani rezultati

- povećanje stručne kompetencije poljoprivrednika i njihovih gospodarstava
- bolje korištenje laboratorijskih analiza tla, stajnjaka, gnojnice i aflatoksina
- povećana primjena održivih i ekološki prihvatljivih praksi u županiji
- jačanje uloge Centra kao referentne institucije u savjetodavstvu i edukaciji
- uspostava trajne komunikacije i mreže kontakata između Centra, poljoprivrednika i stručne zajednice

6. ULAGANJA U RAZVOJ CENTRA

Razvoj Regionalnog centra za biotehnoška istraživanja i razvoj Brodsko-posavske županije d.o.o. temelji se na kontinuiranom unaprjeđenju laboratorijskih kapaciteta, istraživačke infrastrukture i savjetodavnih usluga. Ulaganja u Centar omogućuju povećanje kvalitete i dostupnosti usluga poljoprivrednicima, jačanje stručnog kadra te implementaciju modernih biotehnoških i digitalnih rješenja.

6.1. Modernizacija laboratorija

1. Laboratorij za biljne kulture i invitro proizvodnju

- modernizacija opreme za mikropropagaciju bobičastog voća i drugih biljnih vrsta
- uvođenje automatiziranih sustava za kontrolu mikrokline

2. Laboratorij za analizu tla, stajnjaka i gnojnice

- proširenje kapaciteta za simultane analize više uzoraka

6.2. Digitalizacija i informatička podrška

- uvođenje laboratorijskog informacijskog sustava (LIS) za praćenje uzoraka, analiza i izvještavanja
- digitalizacija savjetodavnih procesa i edukacija poljoprivrednika
- razvoj aplikacija i platformi za dostupnost rezultata laboratorijskih analiza u realnom vremenu
- uvođenje sustava za praćenje i planiranje projekata, opreme i resursa

6.3. Istraživački i razvojni kapaciteti

- ulaganje u istraživačke projekte u suradnji sa Brodsko-posavskom županijom
- financiranje pilot-studija na lokalnim gospodarstvima i poljoprivrednim kulturama
- razvoj novih tehnologija u biljnim kulturama, invitro proizvodnji i analizi hraniva
- jačanje kapaciteta za nacionalne i međunarodne istraživačke projekte

7. SAJMOVI, STRUČNI SKUPOVI I JAVNO PREDSTAVLJANJE CENTRA

Regionalni centar za biotehnoška istraživanja i razvoj Brodsko-posavske županije d.o.o. planira aktivno sudjelovanje na sajmovima, stručnim skupovima i javnim događanjima u idućoj godini. Cilj je promocija laboratorijskih usluga, savjetodavnih aktivnosti i edukacije, te jačanje prepoznatljivosti Centra među poljoprivrednicima, akademskom zajednicom i širim društvenim okruženjem.

7.1. Sajmovi i izložbe

Centar će se predstaviti na regionalnim i nacionalnim sajmovima, s posebnim naglaskom na:

- Poljoprivredni sajmovi i agro-ekološki sajmovi – prezentacija invitro proizvodnje bilja, laboratorijskih analiza tla i rezultata
- Stručni sajmovi za stočarsku proizvodnju – demonstracija savjetodavnih usluga, tehnologija hranidbe i prevencije mikotoksina
- Regionalni i lokalni sajmovi hrane i poljoprivrede (Nova Gradiška, Osijek, Slavonski Brod) – promocija proizvoda poljoprivrednika koji koriste usluge Centra, edukacija o održivim praksama i korištenju laboratorijskih analiza

Predstavljanje na sajmovima omogućuje Centru:

- direktan kontakt s poljoprivrednicima i proizvođačima
- promociju laboratorijskih i savjetodavnih usluga
- unaprjeđenje prepoznatljivosti i povjerenja u kvalitetu Centra

7.2. Stručni susreti i konferencije

Centar planira sudjelovati na sljedećim stručnim događanjima:

- Susret Hrvatskog tloznanstvenog društva – prezentacija istraživačkih rezultata, laboratorijskih analiza tla i gnojidbe te razmjena iskustava s kolegama iz struke
- Obilježavanje Dana tla – organizacija edukativnih aktivnosti, radionica i predavanja za poljoprivrednike i učenike, s ciljem podizanja svijesti o važnosti očuvanja plodnosti tla
- Stručni seminari i konferencije – prezentacija novosti u biotehnologiji, zaštiti bilja i stočarstvu, te novih metoda laboratorijske analize

Ove aktivnosti osiguravaju kontinuiranu vidljivost Centra u stručnoj zajednici i omogućuju transfer znanja između znanstvenika, savjetnika i praktičnih proizvođača.

7.3. Predstavljanje na tržnici i lokalnim događanjima

Centar će nastaviti s aktivnostima javnog predstavljanja kroz:

- Radionice i promotivne štandove na tržnicama – demonstracija invitro proizvodnje, savjetodavnih usluga i edukacija o održivoj poljoprivredi
- Interaktivne edukativne aktivnosti za građane – informiranje o laboratorijskim analizama tla, stajnjaka, gnojnice i aflatoksina
- Promocija suradnje s poljoprivrednicima i studentima – pružanje informacija o laboratorijskim i savjetodavnim uslugama te poticanje novih suradnji

Ovim aktivnostima Centar jača svoj lokalni utjecaj, povećava prepoznatljivost i doprinosi edukaciji široke javnosti o važnosti znanstvene i savjetodavne podrške u poljoprivredi.

7.4. Očekivani rezultati

- povećana vidljivost i prepoznatljivost Centra među poljoprivrednicima, stručnjacima i širim građanstvom
- jačanje suradnje s poljoprivrednim proizvođačima, Sveučilištem i stručnim društvima
- poticanje primjene laboratorijskih analiza i savjetodavnih preporuka u praksi
- edukacija lokalne zajednice i podizanje svijesti o održivoj poljoprivredi i očuvanju tla

8. SURADNICI REGIONALNOG CENTRA

Regionalni centar za biotehnoška istraživanja i razvoj Brodsko-posavske županije d.o.o. ostvaruje svoje ciljeve kroz intenzivnu suradnju s različitim partnerima iz znanstvene, obrazovne i javne zajednice. Takva suradnja omogućuje razmjenu znanja, pristup novim tehnologijama i osigurava kvalitetnu podršku poljoprivrednicima i lokalnoj zajednici.

8.1. Znanstvene institucije i sveučilišta

Centar će aktivno surađivati s brojnim znanstvenim institucijama, među kojima su:

- Sveučilište u Slavonskom Brodu – zajednički istraživački projekti, mentorstvo studenata, pilot-studije na lokalnim gospodarstvima i razvoj edukativnih programa
- Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu – razmjena znanja i stručna suradnja u savjetodavnim i edukativnim aktivnostima
- Hrvatsko tloznanstveno društvo – suradnja u istraživanjima tla, laboratorijskim analizama i stručnim skupovima

Ova suradnja omogućuje Centru da primjenjuje najnovija znanstvena saznanja u svojoj praksi te osigurava poljoprivrednicima kvalitetnu i stručnu podršku.

8.2. Ostali partneri

Centar također održava suradnju s:

- lokalnim poljoprivrednim zadrugama i OPG-ovima – implementacija inovativnih tehnologija i savjetodavnih preporuka
- agencijama za plaćanja u poljoprivredi i lokalnim institucijama – podrška u implementaciji operacija i EU programa
- stranim i međunarodnim institucijama – razmjena iskustava, sudjelovanje u projektima i stručno umrežavanje

8.3. Očekivani rezultati suradnje

- kontinuirano unaprjeđenje stručnih kapaciteta i laboratorijskih usluga
- veća dostupnost stručne pomoći i savjetodavnih usluga poljoprivrednicima
- jačanje lokalne i regionalne mreže za razvoj biotehnoloških istraživanja
- povećana prepoznatljivost Centra u znanstvenoj i poljoprivrednoj zajednici
- osiguranje održivog razvoja Centra kroz podršku institucija, lokalne zajednice i znanstvenih partnera

Odgovorna osoba: Anamarija Mađarević, mag.ing.agr.

REGIONALNI CENTAR ZA
BIOTEHNOLOŠKA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJ
BRDORSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE d.o.o.
SLAVONSKI BROD, Ivana Cankara 76
t: 7223321330

**PRIJEDLOG FINANCIJSKOG PLANA (Regionalni centar za biotehnoška istraživanja i razvoj
Brodsko-posavske županije) ZA 2026. I
PROJEKCIJA PLANA ZA 2027. I 2028. GODINU
OPĆI DIO**

	Prijedlog plana za 2026.	Projekcija plana za 2027.	Projekcija plana za 2028.
PRIHODI UKUPNO	269.781	269.781	269.781
PRIHODI POSLOVANJA	269.781	269.781	269.781
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE			
RASHODI UKUPNO	269.781	269.781	269.781
RASHODI POSLOVANJA	238.156	238.156	238.156
RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	31.625	31.625	31.625
RAZLIKA - VIŠAK / MANJAK	0	0	0

	Prijedlog plana za 2026.	Projekcija plana za 2027.	Projekcija plana za 2028.
UKUPAN DONOS VIŠKA/MANJKA IZ PRETHODNE(IH) GODINA			
VIŠAK/MANJAK IZ PRETHODNE(IH) GODINE KOJI ĆE SE POKRITI/RASPOREDITI			

	Prijedlog plana za 2026.	Projekcija plana za 2027.	Projekcija plana za 2028.
PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA			
IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA			
NETO FINANCIRANJE	0	0	0

VIŠAK / MANJAK + NETO FINANCIRANJE	0	0	0
------------------------------------	---	---	---

Napomena: Redak UKUPAN DONOS VIŠKA/MANJKA IZ PRETHODNE(IH) GODINA služi kao informacija i ne uzima se u obzir kod uravnoteženja proračuna, već se proračun uravnotežuje retkom VIŠAK/MANJAK IZ PRETHODNE(IH) GODINE KOJI ĆE SE POKRITI/RASPOREDITI.

PLAN PRIHODA I PRIMITAKA

euro

Izvor prihoda i primitaka		2026.					
Oznaka rač. iz računskog plana	Opći prihodi i primici	Vlastiti prihodi	Prihodi za posebne namjene	Pomoći	Donacije	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine i nadoknade šteta s osnova osiguranja	Namjenski primici od zaduživanja
651							
652							
653							
661		150.000					
663							
671	119.781						
673							
922							
Ukupno (po izvorima)	119.781	150.000	0	0	0	0	0
Ukupno prihodi i primici za 2026.	269.781						

PLAN PRIHODA I PRIMITAKA

2027.							
Izvor prihoda i primitaka	Opći prihodi i primici	Vlastiti prihodi	Prihodi za posebne namjene	Pomoći	Donacije	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine i nadoknade šteta s osnova osiguranja	Namjenski primici od zaduživanja
Oznaka rač. iz računskog plana							
65	119.781						
66		150.000					
67							
92							
Ukupno (po izvorima)	119.781	150.000	0	0	0	0	0
Ukupno prihodi i primici za 2027.	269.781						

2028.							
Izvor prihoda i primitaka	Opći prihodi i primici	Vlastiti prihodi	Prihodi za posebne namjene	Pomoći	Donacije	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine i nadoknade šteta s osnova osiguranja	Namjenski primici od zaduživanja
Oznaka rač. iz računskog plana							
65	119.781						
66		150.000					
67							
92							
Ukupno (po izvorima)	119.781	150.000	0	0	0	0	0
Ukupno prihodi i primici za 2028.	269.781						

PLAN RASHODA I IZDATAKA

Šifra	Naziv	PRIJEDLOG PLANA ZA 2026.	Opći prihodi i primici	Vlastiti prihodi	Prihodi za posebne namjene	Pomoći	Donacije	Prihodi od nefinancijske imovine i nadoknade šteta s osnova osiguranja	Namjenski primici od zaduživanja
	PRORAČUNSKI KORISNIK								
	Regionalni centar za biotehnoološka								
XXXX									
XXXXXX	BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA								
3	Rashodi poslovanja	119.781,00	119.781,00						
31	Rashodi za zaposlene	76.193,59	76.193,59						
311	Plaće (Bruto)	61.512,38	61.512,38						
312	Ostali rashodi za zaposlene								
313	Doprinosi na plaće	14.681,21	14.681,21						
32	Materijalni rashodi	43.038,09	43.038,09						
321	Naknade troškova zaposlenima	7.650,66	7.650,66						
322	Rashodi za materijal i energiju	19.400,00	19.400,00						
323	Rashodi za usluge	11.305,67	11.305,67						
329	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	4.681,75	4.681,75						
34	Financijski rashodi	549,325	549,325						
343	Ostali financijski rashodi	549,325	549,325						
XXXXXX	VLASTITI PRIHODI								
3	Rashodi poslovanja			150.000,00					
31	Rashodi za zaposlene			118.375,00					
311	Plaće (Bruto)			76.108,00					
312	Ostali rashodi za zaposlene			53.780,10					
313	Doprinosi na plaće			12.815,40					
32	Materijalni rashodi			9.512,50					
322	Rashodi za materijal i energiju			42.267,00					
323	Rashodi za usluge			30.000,00					
329	Ostali nespomenuti rashodi			8.000,00					
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine			4.267,00					
42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine			31.625,00					
422	Postrojenja i oprema			31.625,00					

PLAN RASHODA I IZDATAKA

Šifra	Naziv	PRIJEDLOG PLANA ZA 2027.	Opći prihodi i primici	Vlastiti prihodi	Prihodi za posebne namjene	Pomoći	Donacije	Prihodi od nefinancijske imovine i nadoknade šteta s osnova osiguranja	Namjenski primici od zaduživanja
	PRORAČUNSKI KORISNIK								
	Regionalni centar za biotehnoško								
XXXX	PROGRAM								
Axxxxxx	BRODSKO-POSavska ŽUPANIJA	119.781,00	119.781,00						
3	Rashodi poslovanja	119.781,00	119.781,00						
31	Rashodi za zaposlene	76.193,59	76.193,59						
32	Materijalni rashodi	43.038,09	43.038,09						
34	Financijski rashodi	549.325	549.325						
	VLASTITI PRIHODI			150.000,00					
Kxxxxxx	Rashodi poslovanja			118.375,00					
3	Rashodi za zaposlene			76.108,00					
31	Materijalni rashodi			42.267,00					
32	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine			31.625,00					
4	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine			31.625,00					
42									
	PRORAČUNSKI KORISNIK								
	Regionalni centar za biotehnoško								
XXXX	PROGRAM								
Axxxxxx	BRODSKO-POSavska ŽUPANIJA	119.781,00	119.781,00						
3	Rashodi poslovanja	119.781,00	119.781,00						
31	Rashodi za zaposlene	76.193,59	76.193,59						
32	Materijalni rashodi	43.038,09	43.038,09						
34	Financijski rashodi	549.325	549.325						

PLAN RASHODA I IZDATAKA

K*****	VLASTITI PRIHODI					
3	Rashodi poslovanja					150.000,00
31	Rashodi za zaposlene					118.375,00
32	Materijalni rashodi					76.108,00
	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine					42.267,00
4	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine					31.625,00
42						31.625,00